

ER KLIMAAVTRYKKET TIL NORSKE SJØMATPRODUKTER VIKTIG?

Du har kanskje sett det allerede, SINTEF, Asplan Viak og RISE Research Institutes of Sweden har oppdatert klimasporet til norsk villfisk, oppdrettsfisk, reker og kongekrabbe med tall fra 2017.

Hvorfor skal man nå bry seg om hvor mye klimagasser den norske fiskeri- og havbruksnæringen slipper ut? Det er flere svært gode grunner til det. Aller viktigst, alle må bidra det de kan for å redusere klimagassutslippene. I 2050 må vi ha et klimanøytralt samfunn, der vi ikke slipper ut mer enn det vi med forskjellige metoder tar opp og lagrer. Det blir krevende, men vi må få det til fordi vi må holde den globale temperaturøkningen så langt under 2 gr C som mulig. Det er også viktig å bidra med reduksjoner i utslippene fordi fiskeri- og havbruksnæringen selv kan bli hardt rammet av økte havtemperaturer og havforsuring. Økonomer, som Thina Saltvedt i Nordea, sier at det rett og slett kan bli vanskelig å få finansiering framover, for alle typer næringsvirksomhet, dersom bedriften ikke kan dokumentere klimaavtrykket sitt og at man arbeider målbevisst for å redusere det. Så har vi de store matvarekjedene da, som rasler med sablene og kanskje mer enn det, de blir også tøffere og tøffere i sine krav til dokumentasjon av klimaprestasjon.

Klimasporet til lakseproduktene har økt de ti siste årene. Det var ikke uventet med de utfordringene næringen har med høy dødelighet, redusert vekst og mye bruk av brønnbåt- og servicefartøy. Høy dødelighet fører blant annet til at fisk man har føret opp ikke ender som mat, og det er ikke gunstig for klimaavtrykket. I tillegg bruker havbruksnæringen i dag en høy andel plantebasert råvarer, der det brukes mye brasiliansk soya. Effekten på klimautslippet på grunn av endring i arealbruk (land use change – LUC) i produksjon av soya er tatt med i beregningene og har bidratt til at laksens klimaspor har økt. Det er ikke gjort over natta å bytte ut brasiliansk soya med andre fôrråstoffer med et lavere klimaavtrykk. Et forhold er at mange av de lovende nye fôrråstoffene så å si er på begynnerstadiet. Det andre er at man faktisk må dokumentere klimaavtrykket til de nye fôrråstoffene før man kan ta kvalifiserte valg. Ser vi bort fra effekten av brasiliansk soya og såkalte mikroingredienser i fôret, så er mange av årsakene til et høyere klimaavtrykk for laks, de samme årsakene som gir høye produksjonskostnader. Og det bør jo være en dobbel motivasjon for å redusere problemene, det er fristende å si at det må være en typisk vinn-vinn-situasjon!

Produktene fra fiskerinæringen da? Det gledelige er at klimaavtrykket for samtlige villfiskprodukter er gått ned. Produkter av sild og makrell har fortsatt det laveste klimaavtrykket, men produkter fra torsk, hyse og sei kommer ikke langt etter. Utfasing av kjølemedier med høyt klimaavtrykk er en av de viktigste årsakene til nedgangen. Så har produkter av reker og kongekrabbe et høyere klimaavtrykk. Men aller høyest klimaavtrykk har de produktene som transporteres med fly til markeder langt unna. Det er ikke vanskelig å se at kundene der ute gjerne vil ha ferske eller levende sjømatprodukter og at det er meget god forretning å levere det kundene vil ha. Men skal klimasporet ned, da er det nok andre produkter og transportmåter som må være framtiden. I hvert fall inntil klimaavtrykket til flytransport er kraftig redusert.

Du er kanskje nysgjerrig på hvordan klimaavtrykket til sjømatproduktene ligger an i forhold klimaavtrykket til kylling, svin og storfekjøtt? Joda, de ligger fortsatt godt an. Men vil du vite enda mer om det, så finner du rapporten på FHF's og SINTEF's hjemmesider.

Ulf Winther
Spesialrådgiver, SINTEF Ocean AS